

Bogatstvo prirode, bijeda stanovništva

Kuba je prekrasan otok na kojemu bi se moglo lijepo provesti da nema previše siromašnih Kubanaca, zbog čega vam sve prisjedne

Fernando, vozač taksija koji nas je tri dana vozio na crno po Santiagu de Cubi, zaradio je 120 eura, desetomjesečnu prosječnu plaću na Kubi. Bio je vrlo ugodan sugovornik, jedan od rijetkih koji govori engleski i jedan od onih rođenih prije revolucije 1959. godine. To je danas slika Kube – po dobrom starom socijalističkom običaju, svi negdje varaju državu, usto slabo znaju jezike, plaće su bijed-

ne, a meso vide tek na televiziji. Nikad nisam razumio ljude koji žele posjetiti Kubu »dok je Fidel Castro živ«. Uvijek tvrdim obrnuto: Kubu treba posjetiti kada se napokon uredi i dotjera, a to najvjerojatnije neće biti za života aktualnog režima. Prvi put sam posjetio taj rajski otok 1994. godine pred kraj velike krize koju je prouzročio raspad SSSR-a, dotad najvećeg sponzora Kube i glavnoga kup-

ca njezine robe. Komunistički režimi Istočne Europe, koji su financirali Kubu do početka devedesetih godina, nestali su preko noći. Kuba je ostavljena na milost i nemilost tržišnoj ekonomiji, a američke sankcije samo su zaoštrile borbu Kubanaca za opstanak.

Otada se situacija ipak promijenila na bolje – ali za turiste. U staroj Havani neke su ulice obnovljene i uređene su fasa-

Turisti doista mogu uživati

Tipični kubanski kafić

de pa grad barem u središtu više ne izgleda kao da je do jučer bio u ratu. Hotela je sve više, u restoranima ima mesa i morske hrane, zato sve više ima 'jinterosa', koji žele nešto uvaliti turistima.

Sa sigurnosne strane Kuba je mnogo mirnija i sigurnija od ostalih zemalja u regiji, no dugotrajno siromaštvo i prosječne plaće od petnaestak eura ubrzano stvaraju sitne lopove i potiču širenje korupcije. Čak i policajci na ulici nude švercane cigare. Kako povjerovati da vlast od 1959. do danas nije osigurala narodu osnovne životne potrebe kao što su meso i mlijeko, dovoljno struje i nafte barem za normalan javni prijevoz?

Meso smiju jesti samo odabrani i bolesni, hrana se i dalje dijeli na točkice, jednom djetetu pripada tjedno jedna litra mlijeka, sapuni i slične higijenske potrepštine su također 'racionalizirane', a tako je baš u svemu. Kubanac kojega uhvate s govedinom ili morskom hranom u vrećici može završiti do dvadeset godina u zatvoru. Kuba je otočna zemlja, ali ribe nema kad nema udica, a oni koji ima-

ju udice – nemaju čamce jer oni koji su ih imali odavno su otplovili do stotinjak kilometara udaljene Floride. Zato danas nema ribarnica, nema ribe, osim u skupim restoranima koje Kubanci mogu samo sanjati.

Javni prijevoz je posebna tragična priča: autobusi voze po voznom redu 'kad stigne, dobro stigne'. Ljudi satima čekaju u nadi da će se pojaviti neko prijevozno sredstvo, uglavnom kamioni koji slične na one za prijevoz stoke. Taksiji su samo za strance, jer cijene za malo dužu vožnju dosežu prosječnu kubansku plaću. Za Kubance su konjske zaprege i rikše s biciklistima. Jolly (zbog njezine sigurnosti navodim joj samo nadimak), rođena sredinom šezdesetih godina, do raspada SSSR-a prije petnaestak godina nije ni znala da na svijetu postoje neke druge zemlje, osim komunističkih, i omrznutog neprijatelja – SAD-a. Tek tada su im otvorene oči, tek tada su prvi puta vidjeli gdje žive i kako im je.

Početkom devedesetih godina, za velike krize, u zemlju počinje ulaziti strani

kapital, poglavito španjolski, i to u turizam po sustavu joint venture kompanija u kojima država ima polovicu vlasništva. Kvaliteta hotela odgovara takvom stanju, pomalo ofucani i nedovoljno održavani hoteli, po cijenama su preskupi za ono što nude, kategorizacija je potpuno proizvoljna, a hrana loša. Riječju, kubanski hoteli podsjećaju na naše kakvi su bili sedamdesetih godina.

Danas je turizam glavni izvor prihoda za državu. No, najkraći opis kubanske turističke ponude može se svesti na – sporo, loše i skupo. Tim više što su od restriktivnog uvođenja konvertibilnog pezosa, kao paralelne valute za strance, cijene ozbiljno porasle.

Čekanje u redovima je uobičajeno, bilo u 'all inclusive' hotelima masovnog turizma u redu za buffet, bilo prilikom brojnih kontrola u zračnim lukama. Nakon pre-kooceanskog leta iz Europe, stajanje po sat vremena u redu za kontrolu putovnica prilikom ulaska u zemlju za koju je potrebna viza djeluje kao rekreacija.

MERLIN TOURS

MI ZNAMO GDJE I KAKO JER SMO TAMO BILI

Trg bana J. Jelačića 3, Zagreb, Hrvatska • +385 1 4819 008 • +385 1 4819 010 • Fax 385 1 4819 012

e-mail: merlin@merlintours.hr

Egzotična tura gradom

Božica gastronomije još nije posjetila ovaj otok. U hotelima, naravno, za strance, svega ima, no uglavnom je hrana bezukusna i bezidejna, a ni restorani nisu puno bolji. S obzirom na ono što se nudi, skupo je sve - od hotela, preko taksija i restorana, do suvenira i samih izlazaka. Konvertibilni pezos (CUC) koji se mijenja u omjeru jedan prema jedan s eurom samo je uobičajena napojnica. Kokteli stoje tri do šest CUC-a, vožnja taksijem od deset do petnaest za srednju udaljenost, večera

za četiri osobe u restoranu stotinjak, a ulazak u klub s muzikom deset ili petnaest CUC-a. Znači, za normalan izlazak u Havani je potrebno minimalno stotinjak eura na dan. Obični kubanski pezos, koji troši domaće stanovništvo, zapravo je neuporabljiv. Naime, on je 25 pet puta slabiji od CUC-a i njime se ne može ništa platiti. Za isti novac potrošen za putovanje na Kubu može se puno bolje proći u susjednim zemljama - Dominikanskoj Republici, Meksiku, Jamajci, pa čak i na Floridi.

Zašto doći na Kubu? Osim perverznog naslađivanja mišlju da je tako i nama moglo biti, ima i mnogo lijepih stvari. Na stranu politički sustav, Kuba je predivna zemlja vrlo ljubaznih i dragih ljudi, odlične glazbe i dobrog provoda. To je zemlja jarkih boja, dugih pješčanih plaža s brojnim palmama i kristalno čistim morem.

Obvezno treba posjetiti Havanu koja bi, da je uređena, bila jedan od najljepših gradova svijeta. Što se tiče turističkih kompleksa, najpoznatiji je Varadero. Nalazi se na dugačkom pješčanom sprudu mostom odvojenim od kopna, a Kubancima čak nije dozvoljen prelazak na otok.

Središnji dio Kube je vrlo zanimljiv, poglavito UNESCO-v biser Trinidad te gradići Cienfuegos i Sant Clara. Na istočnoj strani otoka Santiago de Cuba je vrlo slikovit grad, drugi po veličini na Kubi, lijepe okolice i mirnih plaža bez turista. Ovdje su rođeni najbolji kubanski glazbenici, nastao je tradicionalni Son, a populacija je puno tamnija nego na sjeverozapadu zemlje.

Turisti o Kubi imaju podijeljeno mišljenje. Neki bi se ponovo vratili, no većina ne bi. Siromaštvo stanovništva je ipak preveliko da bi se pored njega moglo uživati. »Vamos bien« (dobro nam je), poruka je koja 'vrišti' s mnogobrojnih plakata diljem Kube. No, nitko u to ne vjeruje!

Taksi je samo za strance